

ЛЮТЕР БОРБЕНК.

Смерть Лютера Борбенка, славнозвісного американського натураліста, — подія гідна уваги. Недорівняний в своїй власній ділянці праці, Борбенк безперечно лишень помітний слід в життю і особливим умовини його праці не могли не спричинитися до цього, аби він не стався божком американського буржуазного суспільства.

Але смерть його викликала певний клопіт серед буржуазних кіл, які опікуються всім, що є велике чи знамените в світі. Бо старий любитель природничих наук уперто змагав до певної міри наукової правди і чесноти ціле своє життя й по-зостав таким до смерті. Він відкидав віру в релігійний містицизм. Борбенк й на смертній

Найбільше пописалася, мабуть і під цим зглядом газета "Шікаго Джорнал оф Комерс", яка надрукувала ось таку передовицю:

"Втрачено великого чоловіка — Лютера Борбенка. Його подиву гідні досягнення в царині огородинців принесли велику користь не тільки фермерам і плянаторам овочів, шівців та дерев, але й достарчили більшому величезну кількість нового знання, що відкриває шлях до нових винаходів величезної важливості.

Проте, не про його життєву працю думають тепер люди; не про всі ці досягнення, що зробили його ім'я голосним в кожній хаті протягом більше як чверть століття; люди думають

не був євангеликом. Він не тремтів, не захоплювався як сказав свої слова. Він сказав їх спокійно, лагідно, так як би це що він сказав, не під яким видом не було чимсь надзвичайним. Навіть в заперечуванні існування бога його манера виявила цю лагідність характеру, яку ми ладні-б уподобити до богоподібної.

Яку-б помилку він не зробив, то це була помилка ума, це не була помилка серця.

І тому ці з нас, що ризнуємося з його поглядами на релігі-

ю, будемо надіятись, що в майбутньому, в яке ми віримо, ця симпатична, гарна люба стара людина має тепер своє щасливе місце".

Американська капіталістична культура, після всього, є жива. Де ще можна подібати таку теологію, що може ставити атеїста в обійми бога — питаємо ми — і цим самим відвертати робітничу класу від висновку, що наукою відкриття веде геть від авторитарної догми капіталізму?

Р. М.

УКРАЇНСЬКІ ПАТРІОТИ Й ЛИСТ Д-РА О. ГРИЦАЯ ДО Д-РА О. НАЗАРУКА.

В минулому й цьому числі "Укр. Роб. Вісти" ми передрукували з "Канадійського Фармера" ч. 16, з 21. квітня, листа д-ра Остаса Грицяя з Відня до д-ра Осипа Назарука в Америці. Нема потреби говорити на цьому місці, що пише д-р. Остап Грицяй до д-ра Осипа Назарука й про д-ра Назарука. Він не тільки потверджує те, що колись, ще підчас збирання Назаруком грошей на "ратування рідного краю", чи як там, писали "Укр. Роб. Вісти", але д-р. О. Грицяй пише багато такого, про що відомо тільки ближчим приятелям Назарука й про що "Укр. Роб. Вісти" й не знали.

Та ми лишємо це зовсім на боці. Хай собі доктори докторами клопочуться, ім, як то кажуть, і книги в руки.

Не в докторях тут справа, але в отих панах патріотях, що містять нині подібні листи про Назарука. Припустім — ми повіримо, що все-те правда, що пише про Назарука Грицяй. Припустім, що "Канадійський Фармер" вірить кожному написаному Грицяєм про Назарука слову.

А хто-ж то допомагав Осипові Назарукові збирати в Канаді гроші на "позицію національної оборони"? Хто допомагав йому провадити в Канаді всю оту політику, яку Остап Грицяй називає зрадничою, шурчаюю і т. ин.

Хто допомагав? Погляньте на сторінки того самого "Канадійського Фармера" з тих часів, коли Назарук перебував в Канаді, а перекладається. Як нині заповнено в "Канадійському Фармері" ціліх дві сторони листом д-ра О. Грицяя до Назарука й про Назарука, так само в ті часи шпальти "Канадійського Фармера" були заповнені хвалебними літаннями про Назарука, як про великого українського патріота, майже єдиного подібного між Українцями. Самими творами Назарука заповнював редактор "Кан. Фармера" той і шпальти редагованої ним газети.

А нині?... Як бачите. Вчора герой, патріот, мученик за на-

родню справу, а нині зрадник, шур, раб, хам і дурень.

Розуміється, може чоловік схрустити і, хоч до того часу був він спільником, одностудцем, треба його п'ятувати після того, як він зрадив. Але-ж перечитайте уважно лист д-ра Остапа Грицяя, а побачите, що всі головні закиди, що їх робить Грицяй Осипові Назарукові, поповнені Назаруком ще до його приїзду в Канаду й про них тоді знав "Кан. Фармер" і всі українські патріоти по цей бік океану.

Хто-ж то не знав, що Назарука післано було з Львова до Києва просити гетьмана Скоропадського, щоб дав військовою допомогою галицькому урядові для оборони Львова й Галичини взагалі і перед польським військом? Чи треба було чекати, аж д-р. Грицяй скаже, коли сам Назарук починає свою книжку "Рік на Великій Україні" словами:

"Дня 5. падалиста 1918 р. о год. 2. над ранком вихав я з "Народного Дому" у Львові до Києва з інш. Шушенком, щоб з доручення Команди Українських Військ просити о військовою допомогу "Гетьмана всієї України" Скоропадського".

Приїхав Назарук до гетьмана, переговорив з ним, заручився його допомогою; виїшов від гетьмана — вдавсь до Винниченка й зараз таки почав будувати пліни на повалення гетьмана; потім до Петлюри; від Петлюри до Петрушевича. Отак переходив з рук до рук, одному служив, а другого вдав і до того, якому вчора служив.

Так зарядом воно йде в його "Рік на Великій Україні". І про це прекрасно знали всі українські патріоти в Канаді й проте перед українським народом в Канаді виставляли Назарука як найбільшу українську цюцю.

Мусіли виставляти, мусіли люди дурити, бо тут пахло доларами. А на "Укр. Роб. Вісти", які одинокі зі всіх українських газет в Канаді все це викривали, гули всі одним фронтом, як божевільні.

А нині — ось маєте: зрадник, Юда, шур, раб, хам і дурень і

ше там подібні епітети.

Але-ж, панове, на мільость бога, ви-ж самі сиділи з Назаруком за одним столом! За що ж нині така немилість? Оскільки нам відомо, то по прибуттю його по цей бік океану, Назарук багато зрад не доклав: перейшов лише від Петрушевича назад до Скоропадського.

Ах, правда, він назвав Шевченка гордорізом, а українську інтелігенцію зогнілюю. Дуже воно неприємне вам, головноте про інтелігенцію. Однак від того, що ви, українські інтелігенти, попередньо сиділи за одним столом з Назаруком, шідували з ним, а нині отак його папалюжите, від того, повторяємо, українська інтелігенція здоровішою не стала, але навпаки: ще поганіше виставля свідомство про себе (інтелігенція патріотична, не трудова). Призналася, що бита покони і вихвалалася зрадника, раба і т. д.

Та... вам і книги в руки. Ви себе краще знаєте. А ми пишемо це тільки з "самаритянського обов'язку".

Мусій.

ЄВРОПЕЗАЦІЯ ТУРЕЧЧИНИ.

Турецький уряд утворив комісію вчених, яка має на меті заступити арабську азбуку живяну в турецькій мові, латинською азбукою. Є це один з найбільше рішучих засобів нового уряду, щоб зирвати з віковою залежністю від арабської культури і наблизитися до Європи. Згаданий уряд має намір вислати делегатів на міжнародно конференцію Магомедадан скликану С.Р.С.Р., щоб там боронити тої самої ідеї в відношенні до татарських племен.

З поля науки і техніки

ЗВ'ЯЗКИ УКРАЇНИ З ЗАКОРДОННОЮ НАУКОЮ І ТЕХНІКОЮ.

Президія Вищої Ради Народнього Господарства України виробила низку заходів, щоб зміцнити зв'язки української Вищої Ради Народнього Господарства з закордонною наукою та технікою. Гадають систематично посылати укр. інженерів, техніків і майстрів за кордон знайомитися з найновішими здобутками закордонної науки та техніки, щоб запровадити ці здобутки в укр. промисловість, а також вивчати організаційні справи на окремих закордонних заводах.

Одночасно гадають поширити видавничу діяльність ВРНГ в цілях ознайомлення закордонного технічного та вченого світу з укр. досягненнями. В.Р.Н.Г. висловлюється за те, що коначе треба притягти фаховців для консультації окремих робіт української промисловості та для опрацювання проектів нових виробів та заводів. Накреслено велику участь укр. фаховців у міжнародних наукових з'їздах.

КУЛЬТУРНІ ЗВ'ЯЗКИ ЗАКОРДОНУ З УКРАЇНОЮ.

Українська Академія Наук одержала пропозицію від Академії Наук у Відні утворити постійний науковий зв'язок і налагодити обмін виданнями. Таку саму пропозицію одержано з Праги від державного геофізичного інституту в Чехословаччині. Встановлено також зв'язок для обміну науковими виданнями з найбільшим у світі британським музеєм (в Лондоні) та університетом у Варшаві та Люблянні (Югославія). Рівнож одержано в Києві листа,

що основане в Бельгії (Бруксель) товариство зближення з С.Р.С.Р. має намір встановити також культурні зв'язки з Україною. Обраний нещодавно за члена Української Академії Наук норвезький професор Стомер, надіслав на адресу Академії листа, де він висловлює подяку за вибрання та обіцяє підтримувати зв'язок з Академією і брати участь в її науковій роботі. Бібліотека Народного Дому у Львові звернулася до У.А.Н. в справі обміни книжок, якої з 1914 року не було. Бібліотека має 150,000 томів.

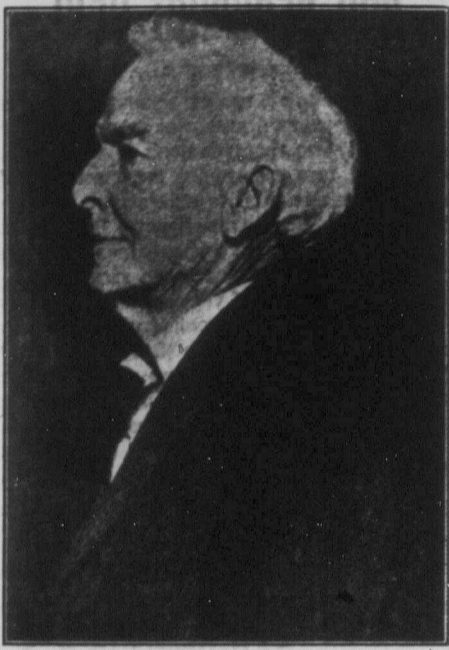
НАЙБІЛЬША ЗБІРКА МОНЕТ НА СВІТІ.

Британський музей видав саме каталог збірки своїх монет. Цей каталог обмежений по кількості до старих монет, має вже 40 томів. Скільки ж описано у ньому монет є пів мільона; вартість цієї збірки є мільон фунтів стерлінгів.

УСПІХ КОНТРАКТОВОГО ЯРМАРКУ В КИЇВІ.

31. березня закрався в Київ контрактний ярмарок. Ярмарок перебільшив всі сподівання.

Однорічний ярмарковий оборот дійшов до 71 мільона карбованців, що дає 172 мільони по двобічному обороті — купівлі та продажі. Оборот цього року майже в чотири рази перебільшив торішній оборот ярмарку. Складено великі угоди на низку товарів, зокрема на хемічні, шлікатні товари та на цукор і цим зроблено перший крок до переходу від ярмарку товарного до контрактного.

ЛЮТЕР БОРБЕНК.

славний американський вчений-огородинець, який утворив около 150 нових дерев, корців, шівців, овочів, трав і інших рослин — помер в Санта Роза, в Каліфорнії, 11. квітня 1926.

постелі твердий, що його довгі студії і досвіди з царини природознавства переконали його в тому, що "позаробного життя" чи бога немає.

Подібна заява з уст вченого чоловіка могла-б пройти не зауважено в Європі, де певна мода на "вільнодумство" більше поширена в буржуазних колах, ніж в Америці.

Розуміється, що сприймання буржуазією антирелігійного погляду неможливо погодити з революційною матеріалістичною філософією. Це ясне.

Але в Злучених Державах це вже загально прийняте правило для людей, які займаються науковою працею, підтримувати лицемірство, а часом то таки й явну глупоту та приймати релігійний містицизм, який є так корисний для буржуазії.

Колиж Борбенк не зробив цього, то це счинило цілу бурю в капіталістичній пресі.

Деякі газети з'ігнорували останні слова того старого чоловіка, деякі почали пробувати згармонізувати атеїзм Борбенка зі всіма тенетами теології.

тепер, замість всього цього, про його релігійні погляди.

Тут ось був чоловік, який ціле своє життя провів ближче до природи ніж більшість людей стикаються з природою в хвилях свого життя. Він жив сім років довше ніж біблійний що прожив три десятки і ще десять. І саме наприкінці він висявив і викристалізував філософію, що заперечує існування божества.

Ця поведінка йде всупереч з тенденціями, що є майже безперечними.

Він був вже старий і жив він близько до природи. Майже кожний чоловік, що проведе свій вік серед природи, схильється прийняти дефінітивний життєвий кодекс, який включає визнання існування бога. І майже кожний чоловік, під старість звертається до релігії. Та ось Лютер Борбенк проголосив своє безвір'я.

Пого поступок був би менше поразкою, як би так він зробив був свою заяву в тоні чоловіка, охочого переконати світ. Він цього не зробив. Він

ПІЙМАВ.

(Оповідання д'Егого.)

— Захистати ім республіку рсія крелі? Ні за що садовити до вазинці?

І капрала так стусонув кулаком об стіл, що аж полохливо задернали спорознілі філіжанки.

— Тихше, пане капрале, — бб знову позбавлять нас обіду, — перелякано звернувся до опецькуватого жовніра білявий тендітний унтер-офіцер.

В цю мить залізі штахетчасті двері відчинилися і до камери дозорець впустив кремезного матроса.

— Ого-го! — ше з порога гукнув новий гість, жбурнувши до кута свого куцьного жакета. — Добрячі захисники молодой республіки! Саме панство; унтер-офіцери й капрала! А як же ви жовнірів покинули на привольяще? — зареготав він, сідаючи до столу...

Матрос безцеремонно налив собі з банки холодної кави, одним заходом захопивши в суцїда недогрзпок галиткача, з виглядом ніби в'н потрапив з вахти до каюткомпанії, а не до тюрми, і був тут "своею людиною".

Унтер-офіцери, капрала задрісно подивилися на свого нового товариша-шибайголова, якому, здавалося, й море було по коліна, — миттю оточили його пірколом і наперейми закидали запитами: хто він, що, як потрапив до цієї осоружної дисциплінарної буцагарні? Матрос миттю спорозніл філіжанку, солодко крєкнувши, немов би вихилив чарку на похмілля, і

проковтнув решту недогрзика.

— Шкітєр я, пєя крєф! Перший, хто не дав Німцям відвести з Гланьску пароплав. Наш Ржечи Посподітеї пароплав. Маю заслуги перед рєсублікою... А тому, що не стєр на порох, а лишє понівечив одного сухоходального шуря — поручника, — набив тільки пику — тепєр посаджено до цюпи. Матрос зарєб з стоду рєшччкі недогрзиків і, набивши ними рота, продовжував:

— Прибув до Варшави по амуніцію... Випили... Іду вулицєю. Ляльки голодранець продає, — гумові, малєсєнєкі — палець завбільшєкі... А в мене дівча вродилося, пише моя Ванда... Купив, вєстромив за вилог коміру, йду собі, думкою метнувши до дому... Коли це:

— "Ти, що? Чєсть польського мундюра ганьбиш?"

— Це мені, — шкиперу. Невадомському якийсь фєндрик!... Хоча-б наш маринар, а то — цуєння!... Доки я оглянув, що воно за гєдєз, а він за руку смик та за ляльку хал... А я його по пиці ляп! та так, що він зо три рази крученю овецькою завертєвся... Звичайно — анїолами явдалєя поліція, жандарм. Чи неса де лягти? — тут підївсь він з ослїнци і, озирючи камеру та прищєплені до стїні залізіні лїжка.

— Прозамикали гаді! Жовніру в дєнь не личить спати! Дїлякї й потопи! І я тутки... І він подавсь до свого жакета, що розскинувши рукави а ковніром занорився в кут.

— "Спина, боки болять... Биди прокляті... Певне й я неодному зуби вилуцївав... Хоч і п'яний був — добре памятаю: так затопив одну жилуви пику, що жандарм барилєм покотився по сходах.

"Ур!!! — простогнав він, лягаючи на долівку.

Балакайте собі... грєць вас тіпай; алє між вами нї одного моряка немає? А я спатиму. Він підобрав під голову свого жакета, млосно потягнувсь і додав:

— "Як будитимє дозорєць, — кажіть, хай не займає, — шєлєпі витрощу.

Арєштанти — унтер-офіцери й капрала знизили плєчима, повертаючи до своїх ослїнци біля столу.

Дивак! — протомонїв хтось.

— А я кажу, молодєць! Так іх і треба, паєсуд! — кризє зуби процїдав капрала, стримуєчи свій гнїв. Вони хочуть, щоб ми іх від більшєковиків захищали, а вони нам боки оббивати-муть?! Чорта дісого!

— Ато-ж... Виходити і я більшоєкі... — сонно промурмотів матрос. Він перехиливсь на бїк, натягнув свого кашкету зі стрїчкою Niepodległa Polska і захріп.

— Ну а далі, що, пане капрала? — звернувся до опецькуватого жовніра білявий унтер, що приснувся до нього. Решта теж кинула: Ну, ну!

Всі арєштанти знову обєділи капрала дослухати почате ним оповїдання.

"Пішли ми дозором: я, підпоручник Менчинські та двоє жовнірів. Знаєте ви лїси пуцанські? — болота, гушавина непролазна... Коли не знаєш стєжки, — загинєш як муха в окопї.

"А ми вже ось... Єврєй візник, а на возі якийсь пан... і пані... Перелякани.

— "Ох лишєнько! Та це-ж наші — гукнув панок... Зискочив з воза тї до підпоручника... трєсе руку...

"Той був отєтерїа... А я: — Пождіть пане, в штабі розберємось... На віз! — скомандував.

"Тоді й підпоручник теж, відштовхнув: "на їздоду! — зєвел, я й підпоручник-сіли побїч, а жовніри — зброя на поготові — з-заду — на зирці".

Міркую собі: який дїляк свої? Напевне більшовики. Фронт з переду сорок верстєв, єдєвє инодї дочуєшє вєбухи.

"Свої? Бач куди вєрє, стєрво!"

"В штабі я до полковника: як хочєте, а це більшовики... Підпоручник Менчинські теж саме: руський мовляв, а чому трєхи по-польському кумєкє... Актор і акторка! Тїкають від більшовиків? — Брєхєня!"

"Посадовили іх до ранку в 'судїсний — від поручикової кімнати: він повинєн був ранком приставити іх... Походом спинились в тїм сєлї звичайно без нїякої буцагарні. Мене вїн теж лишє; невідомо навіщо: він спатимє, — я стєргєтиму.

"Звичайно, в штабі вже всі дізналися — більшовиків пїймаю.

ЧИ ВИ ВЖЕ ЧИТАЛИ

найновішу книжку українського робітничого письменника М. ПРЧАНА

КАРПАТСЬКА НІЧ

що недавно вишла з друку? Якщо немає її ви самі, або ваші знайомі, то постарайтеся купити, а будете мати корисну книжку в хаті. Не тратьте вона вартости навіть тоді, як ви перечитаете її. Це добра повість з воєнних часів в Галичині і з життя робітництва в Америці. Коли читаете, то не можете так довго відірватися від книжки, доки не перечитаете до кінця. Письменник М. Прчан сам пережив війну і вірно описує всі ті страшні події в старому краю. Читачи "Карпатської ночі" врівночасно багатю вчуться і то в найбільш приступний спосіб, бо ціла книжка написана незвичайно зрозумілою мовою. Надрукована вона на найкращому папері, окладка з артистичним малюнком в двох кольорах. Купіть, а ніколи не пожалуйте! Розповсюджуйте скрізь цю книжку.

ЦІНА 50 ЦЕНТИВ ЗА КНИЖКУ. Замовлення з трішки послати на таку адресу: Ukrainian Labor News Cor. Pritchard & McGregor Winnipeg, Man.

ТАНЕЦЬ РУСАЛОК.

Образок групи дічат в ролях русалок, в комеді-оперетці "Майська Ніч", за Микодоро і'оголем, яку Драмгурток при Укр. Домі в Вінніпегу відіграє в Укр. Роб. Домі в суботу, 1. травня, при співучасті мужеського хору учнів Вищого Освітнього Курсу та дічат маюдаїстєк з першої групи.